

„DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO – ZAWODOWEJ Kobiet wiejskich w Polsce”

Moduł III

**Kobiety wiejskie na rynku pracy
Diagnoza, uwarunkowania, perspektywy**

Prof. dr hab. Elżbieta Psyk - Piotrowska

Plan

- ✚ Cel badań, zakres problematyki.
- ✚ Zbiorowość badana.
- ✚ Kobiety wiejskie na rynku pracy:
 - aktywne zawodowo,
 - nieaktywne zawodowo.
- ✚ Uwarunkowania i wyznaczniki aktywności zawodowej kobiet wiejskich.
- ✚ Przesłanki dla perspektyw sytuacji pracy kobiet wiejskich.
- ✚ Podsumowanie.

Cel badań:

Diagnoza sytuacji kobiet wiejskich na rynku pracy

- ✚ Uwarunkowania tej sytuacji i przyczyny
- ✚ Przesłanki dla dalszych perspektyw aktywności zawodowej kobiet wiejskich

Zbiorowość badana

- ✚ Kobiety mieszkające na obszarach gmin wiejskich.
- ✚ W wieku od 18- 59 lat.
- ✚ Dobranej według 4 kryteriów: województwo, wiek, wykształcenie, aktywność zawodowa - brak aktywności.

Badane kobiety na rynku pracy:

+ 48,6% pracujące zawodowo:

- 19,4% w gospodarstwie rolnym,
- 25,6% zawodowo, poza gospodarstwem rolnym,
- 4% zarówno w gospodarstwie rolnym jak i zawodowo.

+ 51,4% niepracujące zawodowo:

- ok.11% uczy się,
- 12% na rencie, emeryturze,
- 7% nigdy nie pracowało
- pozostałe - pracowały ale nie pracują.

Uwarunkowania i wyznaczniki aktywności zawodowej kobiet wiejskich

1. Zmienne położenia społecznego i materialnego jednostki:

- ✚ **wiek**, poziom wykształcenia, status zawodowy , oraz
- ✚ poziom zamożności, subiektywna ocena poziomu zaspokojenia potrzeb materialnych rodziny, korzystanie z pomocy społecznej, świadczeń socjalnych

istotnie statystycznie (ale z niewielką siłą związku) wpływają na aktywność zawodową, szczególnie wiek.

**Ok. 3/4 kobiet w wieku do 25 lat i 3/4 powyżej 56 lat to niepracujące
68.5% w wieku 36-45lat pracuje zawodowo.**

Kobiety aktywne zawodowo są lepiej wykształcone, o wyższym poziomie zamożności.

2. Aktywność edukacyjna

- ✚ Udział w szkoleniach i kursach -w przeszłości i obecnie, posiadane kwalifikacje potwierdzone certyfikatem.
- ✚ Ocena własnych kwalifikacji.

Kobiety aktywne mają wyższą samoocenę umiejętności zawodowych.

Mało różnicuje zmienna aktywność edukacyjna-uczestnictwo w kursach i kwalifikacje (prawo jazdy, obsługa komputera, znajomość języka)

3. Subiektywna ocena lokalnego rynku pracy

- ✚ **Ocena rynku pracy w okolicy, szanse kobiet na lokalnym rynku w porównaniu z mężczyznami.**

Nie jest to zmienna różnicująca kobiety pracujące i niepracujące

4. Sytuacja rodzinna

- ✚ Stan rodziny - posiadanie dzieci, liczba dzieci, w tym: liczba dzieci do lat trzech, aktywność zawodowa męża/partnera, członkowie rodziny na emigracji zarobkowej, system władzy w rodzinie.

Sytuacja rodzinna wpływa w mniejszym stopniu na decyzję o podjęciu pracy niż system władzy w rodzinie. Liczba dzieci – jedno lub więcej niż troje ogranicza aktywność zawodową kobiet

5. Wzorce socjalizacyjne

- ✚ Praca w posiadanym przez badane kobiety systemie wartości, wzorce w zakresie pracy kobiet w rodzinie, najbliższym otoczeniu, aktywność zawodowa matki, wyobrażenie o roli kobiety w rodzinie, opinia o potrzebie wykonywania przez kobiety pracy zawodowej - warunkują aktywność zawodową kobiet wiejskich.

6. Działalność społeczno-polityczna

- ✚ Przynależność do organizacji społecznych i politycznych, udział w wyborach, aktywność społeczna (udział w działaniach na rzecz środowiska, akcjach).

Nie jest korelatem istotnym statystycznie – niewielki odsetek kobiet jest aktywna społecznie i politycznie.

7. Czynniki środowiskowe

- ✚ Typ zamieszkałej wsi, bliskość aglomeracji miejskiej, obecność w okolicy znaczących pracodawców, ma znaczenie (niewielkie) dla aktywności zawodowej kobiet wiejskich.

Kobiety pracujące w gospodarstwie:

- + 78% - role zawodowe wymuszone sytuacją rodzinną.
- + Gospodarstwa małe.
- + 85% produkcji głównie na potrzeby rodzinne.
- + Tradycyjny profil gospodarstwa, 28% inwestuje.
- + Ostrożność w korzystaniu z kredytów i środków unijnych na rozwój gospodarstwa.
- + Niechęć do podejmowania nowych form działalności - agroturystyki, wyrobów regionalnych.

Kobiety aktywne zawodowo poza gospodarstwem rolnym

- ✚ Dominuje zatrudnienie w usługach (41%).
- ✚ Sferze budżetowej 25%, przemyśle 21%.
- ✚ 42,6% posiada umowę o pracę na czas nieokreślony, na czas określony 23,5%.
- ✚ 15% pełni stanowisko kierownicze, 54% stanowiska robotnicze.
- ✚ 44% uczestniczyło w kursach podnoszących kwalifikacje.
- ✚ 1/3 pracuje na miejscu, 1/2 dojeżdża do pracy 15-30 minut, 10% ponad 20 km.

Kobiety aktywne zawodowo poza gospodarstwem rolnym c.d.

- ✚ ½ ma 40 godzinny tydzień pracy, 1/3 do 60 godz., 3% ponad 60 godz. tygodniowo.
- ✚ Ponad 4/5 nie awansowała i nie spodziewa się awansu.
- ✚ 88% twierdzi, że ma odpowiednie kwalifikacje dla pracy obecnej.
- ✚ 2/3 zadowolona z pracy, ale co trzecia niezadowolona z zarobków.
- ✚ 4/5 nie zamierza zmieniać pracy ani zrezygnować (nawet za namową męża).
- ✚ 88% udaje się dobrze godzić pracę z obowiązkami domowymi.

Poczucie stabilności pracy kobiet pracujących

- ✚ Zagrożeniem stabilności pracy może być posiadanie małych dzieci.
- ✚ Wiek, wykształcenie i kursy nie są istotnymi statystycznie cechami, określającymi poczucie stabilności zawodowej.
- ✚ Wyższy statut zawodowy, świadomość wysokich kwalifikacji, dobra ocena rynku pracy przez kobiety wzmacnia poczucie stabilności ich pracy.

Przyczyny dezaktywności zawodowej

- + Obciążenie funkcjami opiekuńczymi 44%.
- + Brak infrastruktury socjalnej.
- + Niewystarczające kwalifikacje w stosunku do wymagań pracodawcy 21%.
- + Niska samoocena, przekonanie o konkurencyjnej pozycji mężczyzn na rynku pracy.
- + Braki komunikacyjne, miejsc pracy.
- + Nie uwzględnianie potrzeby podnoszenia kwalifikacji.
- + Nie branie pod uwagę innych form pracy niż tradycyjne (np. w domu, inny wymiar pracy).

Podsumowanie

- ✚ Konieczność poprawy infrastruktury socjalnej, materialnej obszarów wiejskich.
- ✚ Poprawa systemu szkolnictwa wiejskiego, wyrównywanie szans młodzieży (kobiet).
- ✚ Dostosowanie struktury szkolnictwa ponad gimnazjalnego do potrzeb rynku pracy.
- ✚ Usprawnić system kształcenia i informacji o pracy (także dla kobiet).
- ✚ Nowe formy, bardziej elastyczne, aktywności zawodowej dla kobiet.

Nowe tendencje zmian jak: ruch ludności w kierunku wsi,
realizacja programów unijnych na rzecz aktywizacji
społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich, wymiana
doświadczeń lokalnych samorządów Europy
różnicują regionalnie obszary wiejskie i ich rynki pracy.
Skala regionu wydaje się właściwszą (niż makro) dla
diagnozowania, poprawiania i prognozowania sytuacji
zawodowej kobiet wiejskich (kategorii różnicującej się)
w oparciu o konkretne uwarunkowania materialne,
społeczno-kulturowe i strukturalne.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Dziękuję za uwagę

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach
Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, Działanie 1.6b

